

Út a kényszermentes pszichiátriai ellátás felé: a gironai „Open Space” modell tanulságai

A kényszer alkalmazása helyett a bizalomépítésre és a választás szabadságára épít a spanyol Support Girona innovatív szolgáltatása. A szakmai közösség számára rendezett webináriumon bemutatott „Open Space Service” (Nyitott Tér Szolgáltatás) radikálisan új megközelítést kínál a társadalom peremére szorult emberek támogatására. Ezt mutatta be a szervezet a MHE 2025. december 16-ai webináriumán.

A mentális egészségügyi ellátórendszerek egyik legnagyobb kihívása azoknak az elérése, akik komplex problémáik (hajléktalanság, elszigeteltség) miatt bizalmatlanok az intézményekkel szemben. Erre a problémára adott választ a katalán Support Girona Alapítvány szakmai bemutatója. A december 16-ai tematikus webináriumot a Support Girona szakértői csapata tartotta a nemzetközi tagszervezetek számára. Ferran Blanco Ros -a szervezet kapcsolattartója az innovációs projektek és a nemzetközi ernyőszervezetek felé- a modell bemutatása során kiemelte, hogy a szolgáltatásban vegyes csapat dolgozik: mentálhigiénés ápolók, szociálpedagógusok és szociális munkások mind a Support Girona, mind az állami egészségügyi szolgáltató (IAS) részéről.

„Segítség kényszerek nélkül, ez a modell lényege. Az Open Space Service közösségi alapú, kényszermentes alternatíva. A modell szakít a hagyományos, gyakran utasításközpontú orvosi megközelítéssel és egy rugalmas támogatói hálót kínál”- fogalmazott Ferran Blanco Ross.” „A program alapkövei: az önkéntesség, valamint, hogy a szolgáltatások igénybevétele kizárólag a páciens egyetértésén alapulhat. Az alacsony küszöbű elsődleges cél, az alapvető szükségletek (étel, biztonság) kielégítése, ami megnyitja az utat a mélyebb szociális munka felé. A személyre szabottság: nem kész recepteket adnak, hanem döntési lehetőségeket kínálnak. A gironai példa bizonyítja, hogy a legkritikusabb helyzetekben is fenntartható az emberi méltóság. Ez a szemlélet nemcsak a páciensnek jobb, de az orvost és a szociális munkást is megvédi a kiégéstől, hiszen a munka küzdelem helyett közös gondolkodássá válik” részletezte a szakember.

Hogyan építhető be a szemlélet a napi munkába?

A webinárium alapján a következő módszerek segíthetik a szakembereket is a bizalomépítésben:

- 1/ a hatalmi dinamika lebontása:** próbáljuk meg elkerülni a tekintélyelvű kommunikációt. A szakember ne megmondó, hanem kísérő legyen a folyamatban,
- 2/ aktív hallgatás és validálás:** Gyakran a beteg azért utasítja el az ellátást, mert nem érzi, hogy értik a félelmeit. A tünetek mögötti emberi történet elismerése az első lépés a gyógyulás felé,
- 3/ kis célok taktikája:** ne a teljes életmódváltást kérjük azonnal. Egy-egy apró -a páciens által választott- változtatás (jobb alvás, egyetlen káros szokás mérséklése) sikerélményt ad és növeli az együttműködési kedvet,
- 4/ a környezet fontossága:** Az „Open Space” szemlélet szerint a gyógyulás helyszíne nem csak a rendelő lehet. A közösségi terek, a természetes környezet csökkentik a bezártság és a kényszer érzetét.

Kun Viktória

